

1998

- Dedicat a tots aquells i aquelles que s'estimen l'orientació.
- I especialment dedicat a Carles Lladó, per la seva iniciativa.

Foto portada: Roger Casal i Fernàndez, anys 1988 i 1998

10 ANYS D'ORIENTACIÓ A CATALUNYA. 1988 - 1998

1a Edició. Desembre 1999

© 1999. Ferran Santoyo - FCOC

Disseny i il·lustracions: Carles Lladó i Badia

Maqueta: Olga Prats i Loro

Reservats tots els drets

Dipòsit legal: B-45.331-99

Imprès a Masanas Gràfiques

C/. Moles, 31 – 08002 Barcelona

"En un país com Catalunya, en què els esports de muntanya estan arrelats des de fa tants anys, veig un venturós esdevenidor per a les Curses d'Orientació. Són un altre manera de viure i gaudir de la muntanya i de conèixer la terra pròpia"

Josep Lluís Vilaseca
Secretari General de l'Esport
"25 Dies d'Orientació". 1990

SUMARI

• Introducció.....	7
• Antecedents	8
• Evolució Històrica.....	10
• 1. Els primers anys 1988 -1990	11
• Any 1988. La Fundació	12
• Any 1989. Els primers campions catalans	18
• L'any 1990 i els "25 Dies" d'Orientació	21
• La Cursa	27
• 2. La consolidació. 1991-1994	31
• Any 1991. Primera Copa amb Catalunya del Nord	31
• 1992. L'any Olímpic	38
• Any 1993. El cinquè aniversari	45
• Any 1994. La FCOC amb l'AECO	56
• Apologia de l'Orientació Pura	65
• 3. Els nous reptes. 1995-1997	67
• Any 1995. Els primers Campions Estatals	67
• Any 1996. Catalans arreu d'Europa	76
• Any 1997. L'eclosió orientadora	86
• 4. 1998. L'any del desè aniversari	94
• 5. Cap al Futur	107
• 6. Annex. – Publicacions de la FCOC.....	112
• – Competicions Clàssiques	114
• – Quadres de Campions	116
• – Mapa i Índex de Mapes	121
• – Clubs Federats	124

10 ANYS D'ORIENTACIÓ A CATALUNYA. 1988-1998

Deu anys. Sembla tant i tan poc alhora! Per a un nen, és l'edat en què comença a caminar cap a l'adolescència. Per a un esport, és el primer estadi de la seva existència. I per a un esport nou, que a altres indrets ja és centenari, significa un repte i el senyal d'una feina rigorosa i abnegada. Si a més, aquesta feina és voluntària i recau sobre comptades espatlles que hi dediquen el seu temps, el seu esforç i les seves il·lusions, en front de la indiferència oficial, deu anys esdevenen una heroïcitat.

Fa deu anys, a l'inici de 1988, no existia l'orientació a Catalunya i quasi ningú no n'havia sentit parlar; avui és un esport consolidat i dinàmic, amb un extens calendari d'activitats i una representació remarcable a nivell nacional, estatal i, fins i tot, internacional. Ens movem, però, en el terreny dual d'una història breu i intensa: participació regular, però minoritària; organitzacions correctes i bon nivell a escala estatal, però modest internacionalment; campions júnior, però sense quasi presència escolar. I malgrat tot, aquests deu anys han permès superar tots els estadis que en cent anys s'han donat als països nòrdics. Observant el bon ambient i companyonia actual i les participacions ja clàssiques de més de 200 i 300 orientadors, és quan hom s'adona de la feina ben feta.

Per caminar cap al futur és imprescindible mirar cap al passat i deu anys és el punt òptim per repassar el que s'ha fet, reflexionar i encarar el tercer mil·lenni a punt d'encetar, amb ànims renovats. Disposeu-vos doncs, a llegir la història de l'orientació catalana, la nostra història. Els qui han arribat fa poc a l'orientació coneixeran fets interessants i sorprenents, els qui tinguin curiositat per aquest esport però no l'han practicat mai s'adonaran que aquest és un esport diferent, i els qui hi portem més anys comprendrem per què, tantes vegades, expliquem que l'orientació és més que un esport, l'orientació és una forma de viure amb un notable nivell de qualitat. Que sigui per molts anys!

ANTECEDENTS

Al nostre país, i encara que sembli sorprenent atesa la tradició capdavantera de Catalunya a l'Estat espanyol en tot el que fa a l'esport, l'orientació no s'inicià fins al 1988, mentre que a Espanya va néixer a l'inici de la dècada dels 70, com queda palès a "Història de l'Orientació. Passat, Present i Futur de l'Orientació al Món", escrita també per l'autor d'aquests "10 Anys" i publicada al butlletí de la FCOC "Catalunya ORIENTACIÓ", Nadal 1997. La gènesi històrica d'aquest esport al nostre país és fascinant i és força diferent a com va ser introduït a l'Estat.

FACTORS HISTÒRICS

Creació del Comitè Olímpic de Catalunya. Dos COC. Sí, heu llegit bé. El 2 d'octubre de 1986, quinze dies abans de la nominació de Barcelona com a ciutat olímpica, Carles Lladó i Badia reivindicà, al diari Avui, la participació de Catalunya als Jocs Olímpics. Immediatament, a la seu del seu despatx professional sorgeix l'Associació per a la Delegació Olímpica de Catalunya (ADOC), que comença a analitzar les possibilitats que Catalunya pugui arribar a ser reconeguda com país olímpic i participar als Jocs.

Durant més d'un any i pràcticament en la clandestinitat, l'ADOC va anar estudiant el tema, però aviat sorgiren dos tipus oposats d'estratègia a seguir, que eren o cedir tot el protagonisme i mèrit de l'operació a les federacions esportives catalanes sobre les quals, d'acord amb la Carta Olímpica, recau tota la responsabilitat del projecte o adquirir força social per imposar-lo. En vèncer aquesta última opció, Carles Lladó es retira discretament de l'ADOC i busca un esport sense federació catalana a fi de crear-la i poder treballar per al Comitè Olímpic de Catalunya, (COC), des de dins de la Unió de Federacions Esportives Catalanes (UFEC). I així va descobrir les curses d'orientació i va començar l'esforç d'implantar-les al nostre país. Aquest fou el curiós origen de la creació, primer, del Club d'Orientació Catalunya, (COC), i després de la Federació de Curses d'Orientació de Catalunya, (FCOC).

Confluència de diferents fonts. A la mateixa època que l'atleta veterà Carles Lladó descobria l'orientació a Catalunya, quatre esportistes catalans més també havien pres contacte amb ella per dues vies ben diferents: uns, Toni Sánchez i Pablo Martínez, per haver-la practicat a l'exèrcit, i altres, Anna Amigó i Carles Giralt, per haver-la descobert sent estudiants de l'INEFC de Barcelona, gràcies a un curs que van fer a Madrid, i on casualment coincidiren tots quatre.

Els suecs. El suec Peo Bengson i la World Wide Orienteering Promotion han introduït l'orientació en molts països com oferta turistico-esportiva per als seus conciutadans, i ja al 1986 havien organitzat una cursa de demostració per la serralada de Collserola, Barcelona, guanyada pel llavors campió del món Kari Sallinen. A més, també realitzaren diversos mapes de la geografia catalana per a l'ús dels orientadors escandinaus, amb un pràctic desconeixement del fet a l'ambient esportiu català i fins i tot a nivell institucional.

Disposició social. Malgrat la curiositat tradicional del tarannà català per a les innovacions, així com la tradició esportiva i l'ampla pràctica d'activitats relacionades amb la muntanya i la bona situació social, fou molt laboriós i difícil l'arrelament d'un reduït nucli de practicants el qual, tanmateix, era intensament actiu.

Compromís personal. Finalment, el compromís i fidel dedicació d'algunes poques persones durant aquests començaments i els anys posteriors van permetre que l'arrendada perdurés, i no morís, malgrat l'escassetat de recursos humans i materials i la indiferència dels organismes oficials, a tots els nivells.

Altres factors. Pel que fa a l'Estat, a més de les dues dècades d'avantatge que porta respecte a Catalunya, la gran diferència en la gènesi de l'orientació radica en la seva base militar, quan, tal com s'ha exposat, aquí ha estat civil. Això ha produït dues mentalitats diferents, l'espanyola i la catalana, respecte al plantejament, l'organització i la pràctica d'aquest esport i ha ocasionat no pas pocs problemes, com veurem a continuació. Per altra banda, un efecte perjudicial d'aquest inici retardat de l'orientació a Catalunya és el fet que, al principi, gairebé tots els practicants van ser joves d'entre 20 i 25 anys i no és fins al cap de temps que s'hi incorporà algun veterà amb els seus fills. Tot i així, fins d'aquí 10 o 15 anys més no podrà quedar estabilitzada l'homogeneïtat de les categories d'escolars i de veterans. I, finalment, per completar aquests factors històrics cal fer constar que és força interessant observar que, tant en el cas espanyol com en el català, la importació de l'orientació per part de practicants suecs va ser la gran empenta tècnica que la gent del país requeria per caminar endavant.

Cal fer constar també com a antecedents que, el 16 de juny de 1987, Toni Sánchez ja havia donat un toc d'atenció sobre el nostre esport, en el programa 3 x 4 de TV2, i que els dies 7 i 8 de novembre, Pablo Martínez, del club Minerva, amb un mapa militar va organitzar una competició d'orientació a Salàs, la I del Pallars i pionera de Catalunya, després de l'esmentada competició sueca d'exhibició a Collserola, el 1986.

EVOLUCIÓ HISTÒRICA

Comparant la gènesi de l'orientació mundial, més exactament l'escandinava, i la catalana, és sorprenent comprovar que presenten força similituds, amb el diferent tempo que significa 100 anys en un cas i 10 en l'altre. Potser aquest és el fet més satisfactori de la nostra orientació, ja que en deu anys hem aconseguit evolucionar quasi el mateix que en cent, si no al nivell de l'alta competició, si en molts altres aspectes.

És clar que tenint els catalans una història esportiva que es remunta al segle XIX i amb els mitjans tecnològics considerablement avançats a finals dels 80, hem evolucionat molt més ràpid del que cabia esperar. Aquest "catalitzador històric", tot i ser important, no amaga el fet que una bona part del que hem après ha estat per autodescobriment i no per simple còpia o mimetisme, i que hem estat autodidactes en molts aspectes que ja estaven inventats, però que desconèixiem perquè ningú ens ho havia mostrat i no teníem cap font o "Bíblia" per poder-los conèixer. Aquest és un fet que cal considerar força meritori i no gaire habitual en altres camps.

■ Al costat de la Nadala 1997 i els "100 anys d'Orientació", al Món i 30 a Espanya, Martin Kronlund, l'introducció de l'orientació a l'Estat, i Carles Lladó. Albacete 1994.

1. ELS PRIMERS ANYS. 1988-1990

Carles Lladó i l'orientació a Catalunya.

Per a la història, parlar de l'orientació catalana és i serà parlar de Carles Lladó i Badia. Doctor en Arquitectura, Diplomata Urbanista i practicant d'atletisme de tota la vida, ja de veterà es dedicà també a les curses de fons i a la marató –3.8.32 als 54 anys– i fins i tot a les modalitats de triatló. Les seves experiències, dins i fora del món de l'esport i arreu del món, són tantes que encara caldrien més llibres dels que té publicats per exposar-les. Però de totes aquestes experiències, sens dubte, nosaltres ens quedem amb el seu treball de descobriment, iniciació i promoció de l'orientació a Catalunya, iniciativa que acabà sent una molt especial forma de vida que avui, gràcies a aquella primera empena, centenars de catalans poden gaudir-ne.

Un cop descobert i engegat l'esport de l'orientació a Catalunya a partir de zero, Carles Lladó no donà pas per acabada la seva tasca sinó que, a més de crear el COC i ser president-fundador de la FCOC i responsable de quasi totes les seves activitats, organitza, coordina, promou, escriu, dissenya i cartografia, i bona prova d'això és que, entre moltes altres activitats, porta més d'un centenar de competicions organitzades, ha cartografiat més de quaranta quilòmetres quadrats de mapes específics d'orientació, és el creador i responsable del butlletí "Catalunya ORIENTACIÓ" i també ha realitzat, per exemple, el disseny de la portada d'aquests "10 Anys". Per altra banda, dins la seva categoria de veterans –veterans normalment sempre molt més joves que ell– competeix a Catalunya, a Espanya i per tot Europa, fent pòdiums més d'una vegada a tot arreu.

Ferm defensor de les seves idees, perfeccionista i metòdic, Carles Lladó ha estat la base sobre la qual ha descansat la Federació durant aquests 10 anys. Ell ha cedit el seu despatx professional com a seu federativa i ha posat el temps, les ganes, les energies, els diners i les il·lusions perquè aquest esport tan extraordinari, no sols en l'aspecte físic sinó especialment en el seu caire mental, tècnic i formatiu, es convertís en un servei esportiu i social per als ciutadans de Catalunya, malgrat el desinterès i la desídia contra els quals ha hagut de lluitar i encara està lluitant en molts fronts. Resulta del tot desconcertant que una tasca que va darrera d'una il·lusió de servei a la societat necessiti de tanta lluita en front de la indiferència dels que haurien de vetllar per aquestes iniciatives.

Així mateix, l'autor ha de fer constar també que, malgrat que la majoria de fets aquí exposats estan documentats en els butlletins i altres publicacions i documents federatius, Carles Lladó també ha aportat dades de complement de la nostra història, especialment dels seus inicis, i ha redactat les notes de les quals l'autor n'és protagonista.

Any 1988. La Fundació

Després d'una expeditiva però acurada gestació, la Federació de Curses d'Orientació de Catalunya es va fundar el 13 de juliol de 1988 a partir de l'Assemblea Constituent, formada pel COC, el Club Natació i l'Atlètic Garbí, ambdós d'Igualada, el Club Minerva, de Tremp, tots tres ja amb secció d'Orientació, així com per altres entitats esportives que apareixeran a continuació, i amb el recolzament també d'altres entitats d'entre les trenta-sis invitades a l'Assemblea, com el GEiEG, de Girona, i el Club Muntanyenc Sant Cugat del Vallès.

L'Assemblea Constituent elegí Carles Lladó com a president, Lluís Basas, president del Club Natació Igualada, i Francesc Mates, membre de la Comissió Marathon Catalunya, en foren els vice-presidents, el secretari fou Toni García, president del COC, Myrna Mates la tesorera i Francesc Torres, del Club Atlètic Garbí, Pablo Martínez, del Club Minerva, Josep Abril, en representació del CEC, i els maratonians Toni Marín i Montse Clavero, els vocals. Entre altres membres fundadors de la Federació s'hi trobaven també Joan Rodés, vice-president de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, i Emili Civis, muntanyenc del primer equip català que va fer un 8.000, l'Annapurna.

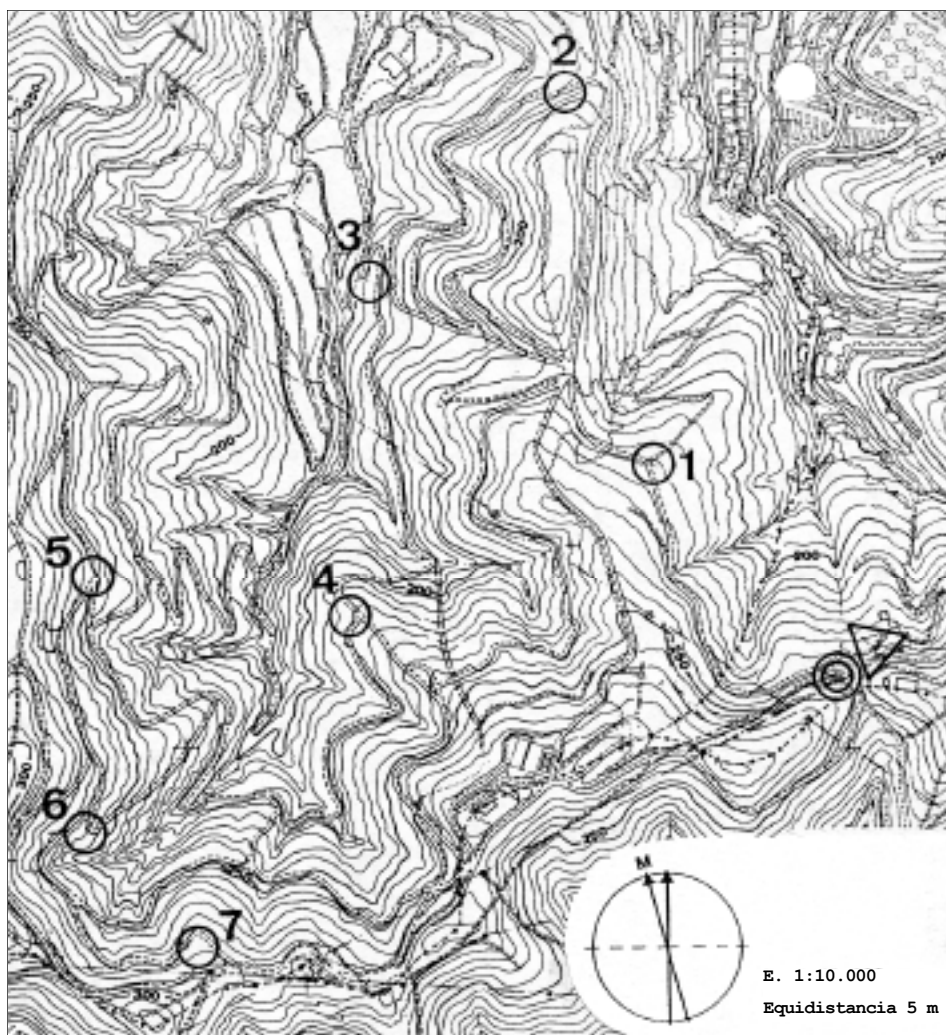
Per al registre de la nova Federació a la SGE, aquesta va demanar el parer de les federacions d'Atletisme i d'Entitats Excursionistes. La d'Atletisme no hi va presentar cap inconvenient i l'assemblea de la Federació d'Entitats Excursionistes va acceptar la creació de la nova FCOC, després d'escoltar l'exposició a favor realitzada pel seu impulsor.

I allò primer que va fer la nova Federació, amb una discreció i un sigil absoluts i diametralment oposats a les gestions posteriors d'alguna altra federació esportiva, va ser temptejar la International Orienteering Federation, (IOF), per intentar de ser-hi admesa amb les mateixes condicions, per exemple, en què hi era Hong Kong. Però, en aquell moment, a la IOF hi va accedir l'espanyola "Asociación de Clubes de Carrera de Orientación", (ACCO), i, a més de frustrar la iniciativa catalana, la seva indignació fou tal que se sap de bona font que fins i tot el rei es va pronunciar sobre el tema amb la frase: "Pues si que vais mal orientados los catalanes".

Malgrat la frase, aquest sorprenent esport dels països nòrdics, inventat feia 90 anys, i que no tenia federació espanyola però sí un cert estatus olímpic, va tirar endavant al nostre país. Les extraordinàries propietats d'aquest esport, així com el poc afany de protagonisme de l'impulsor del Comitè Olímpic i alhora de l'orientació a Catalunya, queden paleses en el fet que no es va sentir parlar mai més de la seva intenció inicial però, en canvi, sí que ha perdurat amb èxit l'impuls i la pràctica de l'orientació.

Tal com ja s'ha indicat, el 8 de juny d'aquest any, Carles Lladó havia fundat el Club d'Orientació Catalunya el qual, deu dies després, va organitzar la seva primera competició, a la banda de Torre Baró de Collserola, amb un mapa 1:10.000 en blanc i negre que ara ens resulta del tot incompreensible i il·legible. La cursa fou guanyada per Eloi Figueres, de la UEC Horta, i Anna Amigó, de la UEC Barcelona, que es va trobar la convocatòria de la competició a la cartellera de la INEFC tot just arribant del curset sobre orientació que havia fet a Madrid. És interessant fer ressaltar que els primers controls emprats eren fites de cartró amb retoladors de colors. Quan desapareixien els retoladors, alguns participants estripaven un tros de fita per així demostrar que havien passat pels controls i els portaven triomfals a meta. Cap fita no va resistir aquests atacs, a més dels atmosfèrics.

■ Mapa de la primera competició a Barcelona, amb sortida i arribada al Coll de la Ventosa, Collserola, actualment carretera al Cementiri del Nord. Els qui no van córrer amb aquests tipus de mapes emprats en els primers anys, ara els sembla impossible que es poguessin trobar els controls i arribar a la meta. I els qui hi van córrer, també. De fet, al corredor li era impossible endevinar, en el mapa, què aniria trobant davant seu i calia anar improvisant a mida que s'avançava dins el terreny. En comptes de preveure el terreny a partir del mapa calia interpretar el mapa a mida que es veia el terreny.

■ Primer document gràfic de l'orientació catalana, realitzat per Myrna Mates el 18 de juny de 1988 al Coll de la Ventosa, Collserola. A més dels corredors, a la fotografia hi apareixen els organitzadors: Toni García, Joana Messeguer, Lina Scherer, Francesc Mates, Teresa Gri i Carles Lladó.

Primera competició de Collserola, 18, juny, 1988. Resultats

1. Eloi Figueres	33'38"	10. Matias Sala	50'55"
2. Josep Cantero	38'27"	11. Alex Costa	53'21"
3. Francesc Lladó	43'28"	12. Marc Serra	1.30'48"
4. Pau Marí. 1r Cadet	43'28"	13. Pilar Lladó. 2a F.	1.32'06"
5. Francesc Torres	44'25"	14. Antoni Perramon	1.32'06"
6. Francesc Serra	46'23"	15. M ^a Teresa Sansa. 3a F.	1.49'35"
7. Anna Amigó. 1a F.	46'24"	16. Francesc Giralt	2.28'39"
8. Antoni Marín	50'07"	17. Jaume Vaqué. Veterà 65	2.39'51"
9. Manuel Fuentes	50'33"		

Aquí cal fer ressaltar que, Anna Amigó, Teresa Gri, Pau Marí i Carles Lladó –juntament amb Pablo Martínez, Carles Giralt i Toni Sánchez– són els orientadors més veterans de Catalunya i els únics que han continuat assíduament en competició després d'haver participat en la primera cursa de Collserola, el dia 8 de juny del 88.

Nous clubs a la FCOC

Immediatament després de la seva creació, s'incorporà al grup de clubs federats el GEPS de Sant Feliu de Llobregat que, amb Carles Giralt al capdavant, començà a organitzar les seves primeres competicions. Per altra banda i també de seguida, apareix Toni Sánchez que, el 9 d'abril, s'havia avançat a tothom amb la creació del Club d'Orientació Natura i Esport, i havia engegat ja les seves activitats a Vic, amb la col·laboració especialment d'Agustí Serra i ben recolzat per Soco Álvarez.

■ Santuari de la Salut, Sant Feliu 1988. Instruccions de l'organitzador Carles Giralt.

Presentació als mitjans de comunicació

Amb l'afany de divulgar el nou esport, el 18 de juliol va ser feta, a la premsa, la presentació oficial de l'orientació catalana i de la seva Federació, amb una exhibició al Parc de l'Escorxador de Barcelona, sota el patrocini de l'empresa EUROFRED. I d'aquesta manera l'orientació catalana va sortir per primera vegada als mitjans de comunicació. Posteriorment i a partir de nombroses i laborioses gestions, es varen aconseguir pàgines de divulgació a diferents diaris, des de La Vanguardia i l'Avui, fins al Mundo Deportivo, Sport Català i altres, així com a diferents periòdics comarcals.

Altres competicions

Després de les primeres de Collserola i de Sant Feliu, la Federació n'organitzà dues més, a partir de Vista Rica, carretera de l'Arrebassada, en les quals s'inventà i quedà implantat el sistema típic català de senyalitzar la sortida amb un triangle de cinta a terra, per a competicions sense excés de participants.

El 10 de desembre de 1988 es va engegar una altra de les competicions clàssiques, la I de l'Anoia, amb un mapa també del tot deficient i una organització realitzada amb molta més bona voluntat que correcció i seny. El segon classificat, Esteban Guerrero, del Club Minerva, va arribar a meta ensangonat de cap a peus, havent deixat, en un lloc de branquillons secs d'un gran pi mort, un túnel de pas de forma antropomòrfica per on després anaren passant altres corredors. La mercromina va substituir la sang de la seva pell.

Com a fet inversemblant cal fer constar que, en aquesta primera competició de l'Anoia, comença la seva assídua i rigorosa tasca de cronometratge i jutge de temps el físic Pere Gabarró qui, en tots aquests deu primers anys de l'orientació catalana, serà "l'únic col·laborador no practicant". Resulta un fet ben curiós que, ell a part, totes les altres persones implicades en l'orientació en són practicants encara que, per força, amb el temps s'hauran d'anar convertint en organitzadors, tècnics i directius.

Malgrat que ja exposat, convé recalcar que en aquests primers anys és molt important la tasca de la Word Wide Orienteering Promotion, l'empresa sueca de turisme esportiu que realitzà els primers mapes específics d'orientació a Collserola, Salàs del Pallars, Boadella, Espolla, Llers, Capmany i Canet els quals, així que van ser descoberts per la Federació, van permetre l'organització d'alguna competició d'alt nivell ja des del principi. Seguidament, la Federació va proposar a la WWOP l'aixecament del mapa de Mataró que, a compte de l'empresa sueca i amb un cost de 800.000 pessetes, de seguida va agafar fama de ser el més perfecte del món en aquella època.

Durant aquest primer any escàs de l'orientació a Catalunya participaren a les competicions 204 corredors catalans, 32 espanyols i 94 estrangers.

■ Fragment del mapa de Mataró. 1989. E.1:15.000

Any 1989. Els primers campions catalans

3 Dies Internacionals de Catalunya

La jove Federació, juntament amb la WWOP, i amb força problemes afegits, organitzà els 3 Dies Internacionals de Catalunya, als terrenys de Sentmenat, Mataró i Capmany, amb una nombrosa representació internacional i la participació del qui ja es preveia el millor corredor d'orientació de tots els temps, el suec Jörgen Mårtensson.

■ 3 Dies de Catalunya.
Jörgen Mårtensson
guanya a Sentmenat,
Mataró i Capmany.

Les salvatges de Sant Feliu

El 15 d'octubre d'aquest any, Eloi Figueres és el primer a la Segona de Sant Feliu, amb més de dues hores, i la Teresa Gri, en circuit únic, fa 4 h 51' i queda última i 13a. Hi ha vuit abandons. Una de les fites es veia de lluny, i també de prop, però accedir-hi era d'allò més feréstec i sols podia ser amb pas de sargantana. Amb la poca experiència que tenien aquells improvisats però intrèpids aprenents d'orientador sempre es donaven fets inversemblants com ficar-se en verds impenetrables i haver-ne de sortir enfilat als arbres amb els peus a un o dos metres del terra. Per aquest motiu i altres mèrits, les curses del GEPS, organitzades per un dels grans promotors i primer campió de l'orientació catalana, Carles Giralt, adquiriren la festiva denominació de "salvatges".

D'aquella època és l'anècdota del "jo també". Va ser a una competició nocturna, organitzada pel GEPS i Carles Giralt, a l'Ermita de la Salut de Sant Feliu. Dins la negra nit es trobaren Teresa Gri i el petit Roger Casal, qui, en haver respost que "sí" a la pregunta de si tenia por, la Teresa li va dir "doncs jo també" i van continuar junts sense massa preocupació per haver infringit les normes de silenci i de no seguiment. En Roger, amb els seus 8 anys, i el seu germà Arnau, amb 4, ja eren llavors dos dels dotze corredors d'orientació catalans més veterans, juntament amb el seu pare, Ramon.

A més de les del GEPS, es disputaren també altres competicions clàssiques com les del Pallars, Anoia i Osona, a les quals s'incorporà de seguida la I del Garraf on, però, hi assistiren sols 12 corredors.

5 Dies de Catalunya a la Cerdanya-Capcir

Els primers orientadors catalans, als quals per diferents fonts es van integrant altres practicants d'aquest nou i estrany esport, passen per primera vegada els Pirineus cap a la Catalunya Nord a competir als 5 Dies de Catalunya i descobrir els extraordinaris i "difícilissims" terrenys de la Cerdanya-Capcir. Aquests 5 Dies, celebrats cada dos anys, passaran després a nomenar-se "5 Jours des Nieves Catalanes". De la participació en aquesta competició és una altra anècdota de l'aleví Roger Casal que, sobre el seu circuit encintat, va sentenciar: "Tots els nens anaven seguint les cintes per anar cap als controls, però per què les havia de seguir jo si hi podia anar pel dret?"

La Copa

Les competicions engegades aquest 1989, segon any de l'orientació a Catalunya, permeten disposar ja d'un petit calendari que forma la primera Copa Catalana amb classificació en base a les cinc competicions que van ser programades a Collserola, Garraf-autòdrom, Pallars-Salàs, Sant Feliu i Anoia-Estadi. A la classificació general solament passaren 10 corredors, amb Carles Giralt, guanyador, Eloi Figueres, segon, i Joan Compte, tercer, i una dama, Teresa Gri, amb el mínim nombre de competicions realitzat. Respecte a l'Eloi, cal dir que la gran afecció per l'escalada va guanyar sobre les seves grans condicions per a l'orientació. I això porta a la curiosa constatació que, per a molts orientadors catalans, l'escalada és el seu segon o, fins i tot, primer esport.

Ortofotomapa a la II de l'Anoia i primer mapa català en color a Osona

Després de la sang i les deficiències del mapa de la primera, la segona de l'Anoia, guanyada per José Luis Viñas, del Minerva, i Anna Amigó com a única participant femenina,

es va córrer amb fotocopies d'un ortofotomapa retocat i sense corbes de nivell que no va representar cap problema per als corredors. Tot i així, mai més no es va tornar a repetir aquesta experiència.

A part dels mapes de la WWOP, els pioners orientadors catalans, i especialment Carles Lladó i Carles Giralt, realitzaren uns mapes denominats de bricolatge, actualment tal com hem vist tan curiosos com impresentables. Però, aquella època, calia portar l'orientació on es creia que hi podia haver participants potencials i allà anaven els improvisats cartògrafs i traçadors a organitzar competicions.

Per la seva banda, el Club Natura i Esport, de Vic, organitzà la seva trobada amb una important innovació: el mapa en color fet per Toni Sánchez, a Malla, Osona, un dels terrenys pioners de l'orientació al nostre país, amb la seva volta al Turó del Clascar i el pas per la magnífica finca La Font, de la família Genís.

■ Ortofotomapa de competició, Anoia 89

■ Mapa de Malla. El Clascar, Osona, 89

L'any 1990 i els "25 Dies" d'Orientació

Aquest any significa el final de l'etapa pionera amb dos esdeveniments que posen a prova la capacitat de treball de la jove Federació i el seu president. Els 25 Dies d'Orientació i, dins d'ells, l'Agermanament amb l'orientació de la Catalunya Nord.

Els 25 Dies d'Orientació

Entre les 56 federacions esportives de Catalunya, la d'orientació n'era la 55 i la UFEC va promoure entre elles les Jornades de Difusió de l'Esport, on el projecte presentat pel president de la FCOC va obtenir un ample suport tant per la seva presentació i gosadia com per la diferència de nivell amb els projectes presentats per les altres federacions. Es tractava de donar a conèixer i promoure l'orientació, un esport nou i diferent, amb tot tipus d'actes durant els "25 Dies" especificats en un programa, que fou la primera obra impresa de la Federació, i del qual feren el pròleg el secretari general de l'Esport, Josep Lluís Vilaseca, tal com consta en el premonitori pròleg d'aquesta història dels 10 Anys, així com Enric Piquet, president de la UFEC, el president de la Diputació de Barcelona, Manuel Royes, l'alcalde, Pascual Maragall, i el president del CIO, Joan Antoni Samaranch.

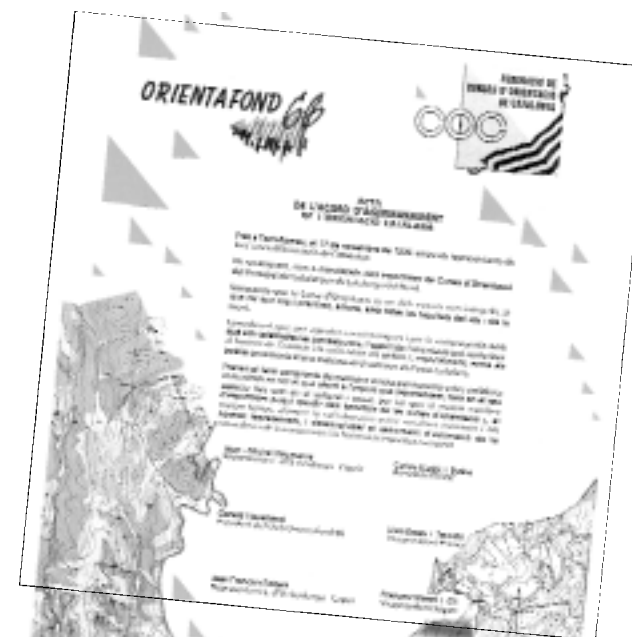
Entre les múltiples activitats i competicions d'aquells 25 Dies cal destacar especialment les ressenyades a continuació.

2 Dies del Pallars i els primers relleus

Després de les curses infantil i sènior dels 2 Dies, el 24 de novembre de 1990, a Salàs del Pallars el Club Minerva organitzà per primera vegada una competició en la modalitat de relleus. Participaren 12 equips en les categories masculina i mixta. També per primera vegada, hi participà un equip equivalent a la Selecció Catalana, formada per Ramon Casal, Eloi Figueras, Carles Giralt, i Carles Loré, de reserva. L'equip català quedà en segon lloc, darrera del potent equip IBON, de Saragossa, amb els seus corredors d'elit estatals. Altres clubs com el COC, el Minerva i el Natura i Esport, així com la família Marí, pare i fills, d'Igualada, també formaren els seus equips.

2 Dies de l'Anoia

En aquests 2 Dies es disputà la primera competició de llarga distància, de 17 quilòmetres lineals i desnivells incalculables, en unes condicions extremes i un mapa on els camins es confonien amb les corbes de nivell, la vegetació no hi era i les construccions ni es veien. Malgrat això i malgrat els grans aiguats i el fang de les muntanyes de la Censada i la Tossa de Montbui, l'organització del Club Atlètic Garbí, amb un extraordinari Joan Compte Urgell al capdavant, fou excel·lent: avituallaments sòlids, dos controls personalitzats, radio control, etc. Els guanyadors d'aquella èpica competició foren Ramon Casal amb 3.04'42", seguit d'en Pablo Martínez, 3.26'48", i Carles Lladó del tot despenjat amb 5.13'38". Foren els tres únics que acabaren la competició dels cinc participants. En dames i en un circuit de 7 quilòmetres sols es va atrevir Teresa Gri.

L'agermanament amb l'orientació de la Catalunya Nord

A la Cerdanya-Capcir hi havia un important col·lectiu d'orientadors, amb seu a Font-romeu, el qual tenia unes característiques d'aïllament similars a les nostres excepte, és clar, en l'enorme diferència de nivell tècnic, cartogràfic, d'organització i de qualitat de terrenys. El club Orientafond'66 comptava amb experts francesos encapçalats per Jean-Michel Roumanie, antic corredor HE de l'equip de França i un dels grans tècnics esportius d'orientació de l'Estat veí. Resident en un entorn realment excepcional per a la pràctica de l'orientació d'estiu i d'hivern, amb extensos boscos alpins de complicat relleu, centre d'alt rendiment, enorme xarxa de pistes per a l'esquí de fons, tot entre 1.800 i 2.000 metres d'alçada, Mr. Roumanie tingué l'ocasió de realitzar mapes de la zona i impulsar allà l'orientació a alt nivell. El gran inconvenient d'Orientafond'66 fou la seva situació geogràfica, totalment perifèrica respecte al centre de França i que impedia competir als seus corredors amb assiduitat. Assabentats de l'existència de la novella FCOC, tan a prop, decidiren col·laborar amb aquesta i així es realitzà l'agermanament de la nostra Federació i Orientafond'66, amb la signatura d'un conveni de col·laboració i potenciació de l'orientació als dos costats dels Pirineus. A partir de la temporada següent, la Copa Catalana quedà oberta als corredors de la Cerdanya-Capcir, els quals han pogut competir amb els mateixos drets que els corredors catalans. Aquest acord va permetre, en els anys següents, una valuósíssima col·laboració entre els dos col·lectius,

que per als corredors catalans va significar guanyar, de cop, deu anys de bagatge tècnic i gaudir d'uns terrenys d'autèntica orientació escandinava i, per als francesos, significà poder realitzar moltes més competicions i poder tenir la col·laboració catalana en grans esdeveniments organitzats per ells, com els "Cinc Dies de Catalunya". Un compromís, sens dubte, històric per a l'orientació catalana.

Altres competicions i activitats dels 25 Dies

Pels 2 Dies de Sant Feliu de Llobregat, Carles Giralt programà una competició de Copa, guanyada per Eloi Figueres, i Anna Amigó entre només dues participants, i la I Cursa de Ciclo-orientació guanyada per César Ruíz i Pili Vendrell.

A Tarragona, el Club d'Orientació Montsant, encapçalat per José Romero, també organitzà competicions de lliga i escolars, les quals després reemprendrien els orientadors Fernando Piédrola i Alejandro Hernández, amb una bona tasca de promoció i pràctica de l'orientació a les comarques del Tarragonès. Les competicions encara consistien en un sol circuit i categoria única, a part dels No-Iniciats, NI. En aquella primera època el nombre de participants era molt escàs i arribar a 30 ja podia considerar-se tot un èxit. Afortunadament l'ambient entre ells era extraordinari i servia per no caure en el desànim en veure la desproporció enorme entre l'esforç esmerçat i els resultats obtinguts. Carles Lladó i Ferran Santoyo crearen, respectivament, els circuits permanents a la Carretera de les Aigües i al Parc Güell, equipaments i activitats d'orientació que desgraciadament no han tingut continuïtat perquè ambdós circuits desaparegueren pocs dies després per diferents actes vandàlics. També es donaren conferències allà on calia i s'organitzaren moltes altres activitats a fi de donar a conèixer el nou esport.

Dins d'aquests extraordinaris 25 Dies, el Club Natura i Esport d'Osona també desenvolupà moltes i molt variades activitats com les Primeres Jornades d'Orientació de Vic, cursets i conferències, entrenaments col·lectius així com curses clàssiques i escolars.

Un descobriment realitzat arran d'aquests 25 Dies fou el fet que el gran mestre de periodistes, Manuel Ibáñez Escofet, juntament amb d'altres esportistes, ja havien fet Orientació a Catalunya allà pels anys 20 i 30. I era lògic, ja que allò que realment era incompreensible, era que no s'hagués descobert a Catalunya abans que a Espanya. Però la guerra havia destrossat molt, i aquesta primera experiència restà en l'oblit.

Aplec d'Orientació UFEC. Dins els 25 Dies i en coincidència amb la clàssica competició de Collserola, la Federació organitzà aquest Aplec UFEC, l'entitat patrocinadora, perquè els dirigents esportius de la resta de federacions catalanes coneguessin l'orientació.

2 Dies Trofeu President Companys

Fou l'acte més rellevant dels 25 Dies de 1990, perquè representaven la seva cloenda i a més tingué la primera cobertura de TVE. Les competicions es desenvoluparen a Sentmenat i Mataró i acabaren de forma espectacular "a la caça" entre Ramon Casal, CMSC, i Pablo Martínez, Minerva. El primer dia, en Ramon va treure 3'37" d'avantatge a en Pablo. El segon dia en Pablo sortí amb aquesta diferència exacte de temps després d'en Ramon, però al control 3 ja havia recuperat aquests minuts i així anaren alternant-se fins a l'últim control, on arribaren i pinçaren alhora i arribaren junts a la meta. És el primer i únic empat de temps fins ara a l'orientació catalana. Durant aquests anys, ha esdevingut un acte clàssic i simpàtic el "relleu" de la gran copa del Trofeu President Companys, ja que un any la té en Ramon i l'altre en Pablo.

■ Trofeu President Companys.
Pablo Martínez, el trofeu,
i Ramon Casal.
Club Laietà. Mataró, 1990.

Altres activitats i esdeveniments de 1990

Però abans dels 25 Dies ja havien ocorregut molts altres esdeveniments dins el nostre petit col·lectiu i un d'ells és que s'incorporà a l'orientació Carles Loré que, després de guanyar tots els participants en la seva primera competició realitzada a Collserola, es va convertir en un dels màxims representants de l'orientació catalana tal com es pot comprovar al quadre de campions de l'annex de la present història dels 10 anys.

El 1990 és el primer any en què orientadors catalans, Teresa Gri i Carles Lladó, comencen a prendre vistes de l'orientació estatal tot participant en algunes competicions a Espanya i, a més, en la seva primera competició europea, concretament als "4 Jours du Mont-Blanc", a l'Alta Savoia, i assoleixen els seus objectius: aprendre orientació i organització tècnica i no quedar últims a les seves categories. Anys després i gratament sorpresos descobririen que el cartògraf i traçador dels "4 Jours" havia estat ... Gilles Goret. Un altre esdeveniment important d'aquesta època fou també l'aparició del primer butlletí de la Federació. Efectivament, després d'unes elementals fotocòpies i algun tríptic de divulgació, el març de 1990 apareix un molt modest primer butlletí amb el calendari, informació i resultats de competicions al qual aniran seguint altres amb continuïtat. Tot i així, abans ja havia aparegut "EL MANUAL", llibret d'iniciació realitzat també per Carles Lladó, que va ser la primera eina escrita de la promoció del nostre esport a Catalunya.

Entre la gran quantitat de ressenyes, resultats, recomanacions, curiositats i articles publicats als nostres butlletins i a la Memòria del 1990, aquí en queda reproduït un de Toni Sánchez i Tutusaus, en què tots els orientadors s'hi troben identificats:

■ Toni Sánchez, president-fundador del Club d'Orientació Natura i Esport, amb Josep Lluís Vilaseca i Carles Lladó.

La Cursa

Ja sona el despertador.
Deu minuts i estic vestit.
No vaig pas a cap partit,
vaig a córrer Orientació.

Sóc al lloc de la trobada,
on hi ha molta expectació
i, confirmant la inscripció,
tots fem petar la xerrada.

Amb la targeta de control,
la brúixola i ben calçat,
a la sortida he arribat
i al triangle entro tot sol.

Ja manca menys d'un minut.
El mapa tinc a la mà.
Ja sé cap on he d'anar.
Començo el recorregut!

Surto a toc de xiulet
a buscar el primer control
que serà, si Déu ho vol,
al peu nord d'un gran avet.

Ara acabo d'arribar
he pinçat ja la targeta.
Però, abans d'arribar a meta,
queda molt per rumiar.

El segon és un talús.
De sobta me n'he adonat,
el mapa mal orientat!
Mira que en sóc de pallús!

El tercer una fondalada,
el quart en un rierol.
No el trobarà qualsevol,
la fita és ben amagada.

Després d'algun entrebanc
vaig per boscos i camins
sortejant branques de pins
i arribo al cinc: un barranc.

Trobo el set després del sis.
Trobo el vuit en un forat.
No ha estat pas casualitat,
l'he atacat pel lloc precís

Trobo el nou i trobo el deu,
i l'onze n'és el darrer.
No sé pas si arribaré,
ara m'he torçat el peu!

De l'últim control a meta
tot està senyalitzat.
El mapa ja l'he guardat,
l'important és la targeta.

Ja l'entrego a l'arribar.
L'últim tram ha estat mortal,
corrent com un animal.
Ja no puc ni respirar!

Un cop ben recuperat,
me'n vaig cap al marcador.
Uns millor, d'altres pitjor,
l'important és que he acabat.

"Jo en el dos m'he despistat".
"Jo en el tres, més de mitja hora".
Comentem tots junts i alhora
un cop ens hem abeurat.

Ha guanyat un tal Ramon,
gairebé ja és habitual,
quan no el guanya un tal Giralte
que avui ha quedat segon.

Ja la cursa és acabada,
el que importa és que hem fruit
del més gran al més petit
i fins la propera vegada!

És l'esport més integral
que tothom pot practicar.
Només cal córrer i pensar
i arribar fins al final.

■ Portada de la memòria de l'orientació catalana de l'any 1990 i els seus 25 Dies, amb el primer equip de Catalunya. Carles Loré, Carles Giralt, Eloi Figueres i Ramon Casal.

2 Dies de Catalunya : "Hombre, ahora que la encuentro, se me la llevan"

A Canet de Mar es van celebrar aquests primers 2 Dies de la Lliga Espanyola, dels quals cal fer ressaltar els bons traçats de la competició reblats per la següent sentència:

– "¡Caray, ahora me doy cuenta que acabo de correr en el mismo terreno y con el mismo mapa que ayer! –va exclamar el corredor aragonès, Julio Garde, en arribar a meta. Aquesta competició fou valedora per la Lliga Estatal de l'ACCO, l'antiga AECO, i fou on es produí una de les anècdotes clàssiques de l'orientació catalana: el corredor Alberto Mínguez, del Club Adyron, de Madrid, després de buscar un control una mica desplaçat quan, tot just trobar-lo, els organitzadors prengueren la fita per situar-la en el lloc correcte, va exclamar: "Hombre, ahora que la encuentro, se me la llevan". Malgrat el sobresalt dels organitzadors en descobrir el lleuger desplaçament d'aquell control, cap corredor no es va queixar. En aquella època, la suspensió de competicions de diferents categories de Lliga Espanyola per errors tècnics d'organització no era cosa del tot infreqüent.

Dificultats de divulgació

Per fer veure les dificultats de divulgació que trobaven els promotors aquells primers temps, cal dir que en una de les "Curses de l'Amistat, Córrer per una Flor" –cursa Montjuïc-Tibidabo creada per Francesc Mates i celebrada cada 1 de novembre– després de divulgar, entre els seus més de 600 corredors, una competició d'orientació per al dissabte següent i al mateix lloc de trobada, sols s'hi va presentar un únic corredor de tots els 600 potencials. Sembla impossible, però era així.

La Copa

De les 12 competicions programades de la Copa del 1990, Anna Amigó va guanyar totes les 10 en què va participar i la segona classificada va ser Teresa Gri, sobre 24 corredores més, encara que molt menys assídues. La categoria d'homes fou guanyada per Ramon Casal, seguit pels tres Carles, Giralt, Loré i Lladó i el júnior Pau Marí. A partir de llavors el nom de Carles es reproduïx a l'orientació catalana com una plaga.

Primera subvenció de la Secretaria General de l'Esport

Després de dos anys de laborioses i metòdiques tasques de divulgació i organització, impossibles de ressenyar totes per la seva magnitud numèrica, la Secretaria General de l'Esport concedeix a la Federació una subvenció de 500.000 pessetes. Aquestes, juntament amb la subvenció de la UFEC per a les Jornades de Difusió de l'Esport 1990, van ser els únics ingressos no privats de la Federació durant els seus primers anys de vida.